

CHET TILLARNI O‘RGANISH JARAYONIDA AXBOROT TEKNOLOGIYALARINING O‘RNI

Ashurov Zafarjon

Samarqand davlat chet tillar instituti (SamDChTI)
Gumanitar fanlar va axborot texnologiyalari kafedrası
katta o‘qituvchisi
email: zaki_uz@mail.ru

Annotasiya. Chet tillarini o‘qitishda axborot texnologiyalaridan foydalanish, o‘rganish samaradorligini oshirishga olib keladi, talaba va o‘qituvchi o‘rtasidagi faol pedagogik hamkorlikni ta‘minlaydi, darsni qiziqarli qiladi va o‘rganilgan materialni talaba xotirasida uzoq vaqt saqlashga yordam beradi.. Axborot texnologiyalari til o‘ranishning xilma-xilligini oshiradi, bu esa o‘quvchilarning mustaqilligini va o‘rganish motivatsiyasini rag‘batlantirishga yordam beradi. Ushbu maqolada tilni o‘zlashtirish jarayonida axborot texnologiyalarining asosiy rolini o‘rganadi, jumladan, o‘quvchilarning mustaqilligini oshirida va o‘z ustida ishlashni talab qiladi. Onlayn ta‘lim platformasi, ma‘lumotlar bazasi, sun‘iy intellekt, virtual haqiqat va boshqa texnologiyalar chet tilini o‘qitishning innovatsiyalarini qanday targ‘ib qilishini tahlil qiladi va axborot texnologiyalarini chet tili ta‘limida qo‘llash yo‘lini ilgari suradi.

Kalit so‘zlar: AKT, xorijiy tillar, innovatsion metodlar, onlayn platformalar, interaktiv.

KIRISH QISM.

Chet tillarni o‘rganish va ta‘lim sifatini yuqori darajaga chiqarish, shuningdek, o‘quvchilarning xorijiy tillarni muvaffaqiyatli o‘rganishlari uchun zarur bo‘lgan ko‘nikmalarni rivojlantirish, hozirgi davlat siyosatining ta‘lim sohasidagi eng muhim vazifalariga kiradi. O‘zbekistonda yoshlar oliy ta‘lim muassasalarini tugatganda ona tili, chet tillari va zamonaviy texnologiyalarda ishlash bo‘yicha mukammal bilimlarga ega bo‘lishi kerak.

Xorijiy til o‘qituvchilari, oliy ta‘lim muassasalari pedagoglari sifatida, chuqur bilimga ega bo‘lishi va sifatli ta‘lim berish vazifasini bajaradi. Shuningdek, ular xorijdagi innovatsion pedagogik metodlarni o‘rganib, ularni o‘zlashtirish orqali zamonaviy va samarali xorijiy til o‘qitish metodikasini ishlab chiqish vazifasini bajarishini talab qilinadi. Zamonaviy kommunikativ kompetensiyaviy metodlardan foydalanib, xorijiy tillarni o‘qitish va o‘quvchilarning bilimlarini baholash bo‘yicha yangi, innovatsion ta‘lim dasturlari yaratish va ularni ta‘lim tizimining barcha darajalarida qo‘llash, bugungi kunda katta ahamiyatga ega bo‘lgan vazifalar hisoblanadi.

Xorijiy tillarni o‘qitishda yangi yondashuvlarni rivojlantirishga ko‘proq e‘tibor berish kerak, ayniqsa, ilmiy tadqiqotlarning amaliy foydaliligiga e‘tibor qaratib. Ilmiy tadqiqotchilar tomonidan yaratilgan metodlarni ta‘lim muassasalarida amaliy ravishda sinovdan o‘tkazish va natijalarini baholash tizimini yaratish va amalga oshirish, samarali natijalarga erishish uchun zarur.

Chet tillarini o‘qitishda axborot texnologiyalaridan foydalanish zamonaviy dunyoda ta‘limni rivojlantirishning eng istiqbolli yo‘nalishlaridan biridir. Sifatli ta‘limni ta‘minlash uchun ijobiy va salbiy tomonlarini bir xil darajada ta‘kidlash, o‘qitish usullari va vositalarini doimiy ravishda takomillashtirish zarur.

Internetning rivojlanishi va yangi texnologiyalarning ixtiro qilinishi natijasida kompyuter texnologiyalarida sezilarli yutuqlarga erishildi, bu esa kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishiga olib keldi. Bu texnologik taraqqiyot natijalarini o‘z ichiga olgan xorijiy tillarni o‘qitishga yangi yondashuvlarni talab qildi.

Xorijiy tillarni o‘qitishga yangi yondashuvlar, jumladan, tilni yangi kontekstlarda qo‘llash, nutqni qayta ishlashning to‘rt turini o‘qitish va axborot kommunikatsiya texnologiyalari(AKT)ni xorijiy tillarni o‘qitish bilan integratsiyalash bilan tavsiflanadi.

Kommunikativ va lingvistik kompetentsiya o'rtasidagi farq tilshunoslik va pedagogikada, ayniqsa xorijiy tillarni o'qitish kontekstida muhim tushunchadir.

Til kompetentsiyasi til tuzilishini, grammatikasini, lug'atini va fonetikani qamrab oladi. Bunga gap tuzish qoidalarini tushunish, so'zlardan foydalanish va to'g'ri nutq birliklarini shakllantirish kiradi. Yozma kompetentsiya tilning rasmiy jihatlarini ta'kidlaydi.

Kommunikativ kompetentsiya, o'z navbatida, muvaffaqiyatli muloqot uchun zarur bo'lgan kengroq ko'nikmalarni qamrab oladi. Lingvistik bilimlarni va undan turli ijtimoiy sharoitlarda foydalanish zarurdir. Kommunikativ kompetentsiya quyidagilarni o'z ichiga oladi: ijtimoiy kontekst (tilni vaziyatga moslashtirish qobiliyati); pragmatik jihatlar (suhbatdoshning niyatlarini hisobga olish qobiliyati); va kommunikativ strategiya (masalan, muloqot uslubi, lingvistik registrlardan foydalanish).

AKT nafaqat chet tillarini o'rganishga eshik ochadi, balki chet tilida og'zaki muloqot ko'nikmalarini yaxshilash va chet tilida nutq ko'nikmalarini rivojlantirish uchun noyob imkoniyatlar yaratadi, bu esa o'quv jarayonini talabalar uchun yanada interaktiv, samarali va qulay qiladi. Onlayn platformalar, video darslar va onlayn kurslar, nutqni aniqlash vositalari, interaktiv talaffuz mashqlari va virtual sinfxonalar - bularning barchasi chet tilida nutq ko'nikmalarini rivojlantirishga hissa qo'shishi, o'quv jarayonini yanada interaktiv qilishi mumkin.

Ta'lim sohalariga ilg'or, zamonaviy innovatsion texnologiyalarning keng tatbiq etilishi ham chet til o'rganayotgan yoshlar uchun keng imkoniyatlar, marralar eshigini ochdi, desak xato bo'lmaydi.

Kommunikativ yondashuv - bu materialni ongli ravishda anglashga va u bilan ishlash usullariga, muloqotga psixologik va lingvistik tayyorgarlikni yaratishga qaratilgan muloqotni simulyatsiya qiluvchi strategiyadir. Ushbu yondashuvni o'quv faoliyatining boshqa turlaridan ajratib olishga imkon beradigan asosiy mezon bo'lib hisoblanadi.

Internet-resurslardan foydalangan holda chet tillarini o'rgatishning asosiy talablaridan biri bu darsda o'zaro ta'sirni yaratishdir, bu odatda metodikada interaktivlik deb nomlanadi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, chet tillarni o'rganish darslarida AKTni qo'llash natijasida o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlari rivojlanadi, tez va to'g'ri javob berish malakasi shakllanadi. Bunday metodlar o'quvchida bilimga ishtiyoqni kuchaytiradi. Chet tilini o'qitish jarayonida turli xil interaktiv metodlardan foydalanishning samarasi yuqoridir. Shuningdek, ta'lim jarayonida onlayn platformalar, video darslar va onlayn kurslardan foydalanish, o'quv darslari va interaktiv muhokama uchun xizmat qiladi.

ADABIYOTLAR:

1. Ashurov Z.R. Oliy ta'lim tizimida chet tillarni o'qitishning kunduzgi va masofaviy shakllarida axborot texnologiyalaridan foydalanish metodikasi. Dissertasiya ishi. 2025 yil. 48-50 b.
2. Khasanova, G. K. (2021). Main trends in the development of education and professional training in the world. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 1(Special Issue 1), 257-262.
3. Отабоева М.Р. Чет тилини о'qitishda zamonaviy innovatsion texnologiyalaridan foydalanish va uning samaradorligi. М. Р. Отабоева. - Текст: непосредственный, электронный. Молодой ученый, 2017. — № 4.2 (138.2). — С. 36–37. — URL: <https://moluch.ru/archive/138/39058/>.
4. Коряковцева Н.Ф. Теория обучения иностранным языкам: продуктивные образовательные технологии: учебное пособие / Наталия Федоровна Коряковцева. – М.: Академия, 2015.3
5. Mamatov A. Yangi O'zbekistonda chet tilini o'rganishning yangi imkoniyatlari maqola. https://uza.uz/oz/posts/yangi-ozbekistonda-chet-tilini-organishning-yangi-imkoniyatlari_475420